

Štvrtok 16. marca 2017

P8_TA(2017)0087

Ukrajinskí politickí väzni v Rusku a situácia na Kryme**Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. marca 2017 o ukrajinských väzňoch v Rusku a situácii na Kryme (2017/2596(RSP))**

(2018/C 263/15)

Európsky parlament,

- so zreteľom na dohodu o pridružení a prehĺbenú a komplexnú zónu voľného obchodu medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Ukrajine a Rusku, najmä uznesenia zo 4. februára 2016 o situácii v oblasti ľudských práv na Kryme, najmä pokiaľ ide o krymských Tatárov⁽¹⁾, a z 12. mája 2016 o krymských Tatároch⁽²⁾, ako aj tie, ktoré sa týkajú osobitných prípadov Ukrajincov nezákonne zadržovaných v Rusku, ako napríklad uznesenia z 30. apríla 2015 o prípade Nade Savčenkovej⁽³⁾ a z 10. septembra 2015 o Rusku, najmä prípady Estona Kohvera⁽⁴⁾, Olega Sencova a Olexandra Kolčenka⁽⁵⁾,
- so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 68/262 z 27. marca 2014 nazvanú Územná celistvosť Ukrajiny a na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 71/205 z 19. decembra 2016 nazvanú Situácia v oblasti ľudských práv v Krymskej autonómnej republike a v meste Sevastopol' (Ukrajina),
- so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach, Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach a Deklaráciu OSN o právach pôvodného obyvateľstva (UNDRIP),
- so zreteľom na Ženevský dohovor o ochrane civilných osôb počas vojny,
- so zreteľom na tzv. balík opatrení na vykonávanie dohôd z Minska, ktorý bol prijatý a podpísaný v Minsku 12. februára 2015 a ktorý bol ako celok podporený rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2202 (2015) zo 17. februára 2015,
- so zreteľom na rozhodnutia Rady naďalej uplatňovať sankcie uvalené na Ruskú federáciu v súvislosti s nezákonnou anexiou Krymu,
- so zreteľom na rozsudok tzv. Krymského najvyššieho súdu z 26. apríla 2016, ktorým bol Medžlis krymskotatarskeho ľudu vyhlásený za extrémistickú organizáciu a ktorým sa zakázala jeho činnosť na krymskom polostrove,
- so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže na marec 2017 pripadá smutné tretie výročie nezákonnej anexie Krymu Ruskom;

B. keďže anexia Krymu Ruskou federáciou je nezákonná a je v rozpore s medzinárodným právom a európskymi dohodami, ktoré podpísali Ruská federácia a Ukrajina, a to najmä s Chartou Organizácie Spojených národov, Helsinským záverečným aktom a Budapešťianskym memorandom, ako aj so Zmluvou o priateľstve, spolupráci a partnerstve medzi Ukrajinou a Ruskou federáciou z roku 1997;

⁽¹⁾ Prijaté texty, P8_TA(2016)0043.

⁽²⁾ Prijaté texty, P8_TA(2016)0218.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 346, 21.9.2016, s. 101.

⁽⁴⁾ Estónsky občan.

⁽⁵⁾ Prijaté texty, P8_TA(2015)0314.

Štvrtok 16. marca 2017

- C. keďže počas trvania anexie majú za ochranu obyvateľov a občanov Krymu zodpovednosť ruské orgány prostredníctvom *de facto* orgánov prítomných v regióne;
- D. keďže podľa organizácií v oblasti ľudských práv a verejných zdrojov bolo najmenej 62 ukrajinských občanov z politických dôvodov nezákonne stíhaných ruskými orgánmi presadzovania práva a 49 z nich sú obyvatelia Krymu; keďže v priebehu roka 2016 sa zvýšil počet ukrajinských politických väzňov v Rusku, a to aj napriek vítanému prepusteniu šiestich Ukrajincov; keďže v súčasnosti je v Ruskej federácii nezákonne zadržovaných 17 občanov Ukrajiny a na území okupovaného Krymu 15; keďže separatistické proruské sily zadržávajú najmenej sto Ukrajincov ako rukojemníkov v otrasných podmienkach v ukrajinských regiónoch Doneck a Luhansk;
- E. keďže vo viacerých prípadoch bolo zaznamenané používanie mučenia a krutého a ponižujúceho zaobchádzania; keďže tieto obvinenia neboli doteraz riadne preskúmané; keďže mučenie sa použilo na získanie priznaní a podporu falošných dôkazov o vine; keďže terčom tohto zaobchádzania sa stali aj krymskí právnicki, ktorí týmto ľuďom poskytujú právnu pomoc, a obhajcovia ľudských práv, ktorí oznamujú prípady politicky motivovaných nedobrovoľných zmiznutí na Kryme, ako aj novinári, ktorí informujú o situácii v súvislosti s krymskými Tatármi;
- F. keďže mnohí väzni a zadržované osoby čelia krutým a neľudským podmienkam vo väzniciach, čo ohrozuje ich fyzické aj psychické zdravie; keďže niektorí väzni potrebujú naliehavú lekársku starostlivosť a liečbu;
- G. keďže Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov (VZ OSN) 16. decembra 2016 označilo Rusko za okupačnú mocnosť a odsúdilo dočasné obsadenie územia Ukrajiny – Krymskej autonómnej republiky a mesta Sevastopol' Ruskou federáciou a opätovne potvrdilo neuznanie jeho anexie;
- H. keďže podľa článku 70 Ženevského dohovoru o ochrane civilných osôb za vojny nesmú byť chránené osoby zadržané, stíhané ani odsúdené okupačnou mocnosťou pre skutky, ktoré spáchali, alebo názory, ktoré vyjadrili v prítomnosti okupačnej mocnosti; keďže v rezolúcii VZ OSN je Rusko uznané ako štát, ktorý je okupačnou mocnosťou, a sú mu uložené povinnosti okupačnej mocnosti vrátane ochrany obyvateľov a občanov Krymu;
- I. keďže reštriktívne ruské právne predpisy upravujúce politické a občianske práva boli rozšírené na Krym, čo malo za následok výrazné obmedzenie slobody zhromažďovania, prejavu, združovania, prístupu k informáciám a náboženstva a prinieslo dôveryhodné správy o zastrasovaní, nútených zmiznutiach a mučení;
- J. keďže v iných ukrajinských regiónoch sa nachádza približne 20 000 vnútorne vysídlených osôb z Krymu, bola zakázaná činnosť zhromaždenia Medžlis krymských Tatarov, ktoré bolo vyhlásené za extrémistickú organizáciu, a na polostrove boli zatvorené ukrajinské školy;
- K. keďže 16. januára 2017 Ukrajina podala žalobu na Medzinárodnom súdnom dvore, aby Ruská federácia niesla zodpovednosť za to, že podporuje terorizmus na východe Ukrajiny a prejavy diskriminácie etnických Ukrajincov a krymských Tatarov na okupovanom Kryme;
1. podporuje zvrchovanosť, nezávislosť, jednotu a územnú celistosť Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc a dôrazne opakuje, že odsudzuje nezákonnú anexiu Krymskej autonómnej republiky a mesta Sevastopol' k Ruskej federácii; plne podporuje pevné a trvalé odhodlanie EÚ a jej členských štátov túto anexiu neuznať, ako aj reštriktívne opatrenia, ktoré boli v tejto súvislosti prijaté;
  2. pripomína, že situácia v oblasti ľudských práv na Krymskom polostrove sa výrazne zhoršila, že porušovanie slobody prejavu, zneužívanie médií a nútené udeľovanie ruského občianstva sa stali systematickými a že základné ľudské práva a slobody na Kryme nie sú zaručené;

Štvrtok 16. marca 2017

3. odsudzuje diskriminačné politiky, ktoré zaviedli tzv. orgány, najmä proti etnickej tatárskej menšine na Kryme, porušovanie ich vlastníckych práv, silnejúce zastrašovanie tejto komunity a tých, ktorí sú proti ruskej anexii, a nedostatočnú slobodu prejavu a združovania na tomto polostrove;
4. vyzýva Rusko, aby bezodkladne prepustilo všetkých nezákonne a svojvoľne zadržovaných ukrajinských občanov tak v Rusku, ako aj na dočasne okupovaných územiach Ukrajiny a aby zaistilo ich bezpečný návrat; ide okrem iného o tieto osoby: Mykola Karpjuk, Stanislav Klych, Oleksandr Kolčenko, Oleg Sencov, Oleksij Čyrnij, Oleksandr Kostenko, Serhij Lytvynov, Valentyn Vyhivskij, Viktor Šur, Andrij Kolomijets, Ruslan Zejtullajev, Nuri Primov, Rustem Vaitov, Ferat Sajfullajev, Achtem Čijhoz, Mustafa Dehermendži, Ali Asanov, Inver Bekirov, Muslim Alijev, Vadim Siruk, Arsen Džepparov, Refat Alimov, Zevri Abseitov, Remzi Memetov, Rustem Abiltarov, Enver Mamutov, Artur Panov, Evhenij Panov, Roman Susčenko a Emir-Usein Kuku, obhajca ľudských práv a iní; takisto žiada, aby uvedeným osobám vrátane Mykolu Semenu, ktorý je stíhaný za svoju novinársku činnosť pre Rádio Slobodná Európa/Rádio Sloboda, umožnilo slobodne cestovať;
5. zdôrazňuje, že rozhodnutie Ruskej federácie z 21. marca 2014 týkajúce sa anexie Krymu je aj naďalej nezákonné, a dôrazne odsudzuje následné rozhodnutie ruských orgánov poskytnúť všetkým obyvateľom Krymu ruský pas;
6. pripomína Ruskej federácii ako okupačnej mocnosti, ktorá Krym fakticky kontroluje a je viazaná medzinárodným humanitárnym právom a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, jej povinnosť zabezpečiť ochranu ľudských práv na tomto polostrove a vyzýva ruské orgány, aby poskytli neobmedzený prístup na Krym medzinárodným inštitúciám a nezávislým odborníkom Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), OSN a Rade Európy, ako aj všetkým mimovládny organizáciám pre ľudské práva alebo spravodajským médiám, ktoré chcú Krym navštíviť, zhodnotiť situáciu priamo na mieste a informovať o nej; vyzýva ukrajinské orgány, aby zjednodušili postup na poskytnutie prístupu na polostrov pre zahraničných novinárov, obhajcov ľudských práv a právnikov;
7. domnieva sa, že práva krymských Tatárov boli zákazom činnosti zhromaždenia Medžlis vážne porušené a dôrazne opakuje svoju výzvu na okamžité zrušenie príslušného rozhodnutia a jeho účinkov; vyjadruje poľutovanie nad súdnym prenasledovaním a hrozbami zatknutia vedúcich predstaviteľov zhromaždenia Medžlis, napríklad poslanca ukrajinskej Verchovnej rady a kandidáta na Sacharovovu cenu Mustafu Džemileva a predsedu zhromaždenia Medžlis Refata Čubarova;
8. zdôrazňuje, že hlavným cieľom represii sú podľa všetkého krymskí Tatári – ako pôvodní obyvatelia polostrova – a ich kultúrne dedičstvo; požaduje, aby mali medzinárodné inštitúcie a nezávislí odborníci z OBSE, OSN a Rady Európy neobmedzený prístup na Krym;
9. pripomína ruským orgánom, že napriek nezákonnej anexii Krymu nesie Rusko *de facto* plnú zodpovednosť za presadzovanie právneho poriadku na Kryme a ochranu občanov Krymu pred svojvoľnými súdnymi alebo administratívnymi opatreniami;
10. vyjadruje vážne znepokojenie nad mnohými vierohodnými správami o prípadoch zmiznutia, mučenia a systematického zastrašovania miestnych obyvateľov, ktorí sú proti anexii Krymu, a vyzýva Rusko, aby okamžite upustilo od prenasledovania, aby účinne prešetřilo všetky prípady porušovania ľudských práv vrátane nedobrovoľných zmiznutí, svojvoľného zadržavania, mučenia a zlého zaobchádzania so zadržanými osobami a aby dodržiavalo základné slobody všetkých obyvateľov vrátane slobody prejavu, náboženského vyznania alebo viery a združovania a práva na pokojné zhromažďovanie; žiada o okamžité vyšetrenie všetkých prípadov zmiznutia a únosu, ku ktorým došlo počas okupácie Krymu, vrátane prípadu Ervina Ibragimova;
11. pripomína, že podľa ruských právnych predpisov sa právomoc ruského systému súdництва vzťahuje len na trestné činy spáchané na území Ruska; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že ruské orgány presadzovania práva začali niekoľko trestných konaní týkajúcich sa skutkov spáchaných na území Ukrajiny a na Kryme pred jeho anexiou;
12. víta nedávnu návštevu ukrajinskej ombudsmanky na Kryme na účel stretnutia s väzňami; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že ombudsmanke nebolo dovolené stretnúť sa so všetkými väzňami, a vyjadruje nádej, že počas jej ďalších návštev bude mať neobmedzený prístup k ukrajinským väzňom na Kryme, ako aj k osobám, ktoré boli prevezené do Ruskej federácie;

Štvrtok 16. marca 2017

13. požaduje neobmedzený, bezpečný a nehatený prístup OBSE a ďalších medzinárodných pozorovateľov v oblasti ľudských práv a všetkých humanitárnych aktérov na Krym, zriadenie nezávislých monitorovacích mechanizmov a poskytnutie humanitárnej a právnej pomoci podľa potreby; podporuje iniciatívy realizované pod vedením Ukrajiny, ktorých cieľom je riešiť tieto otázky v rámci Rady pre ľudské práva a Valného zhromaždenia; vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a delegáciu EÚ v Rusku, aby pozorne sledovali súdne konania proti ukrajinským politickým väzňom a aby informovali o zaobchádzaní s nimi vo väzbe; vyjadruje znepokojenie nad správami o používaní represívnej psychiatrickej liečby; očakáva, že delegácia EÚ, ESVČ a veľvyslanectvá členských štátov budú pozorne sledovať súdne konania proti ukrajinským občanom v Rusku a snažiť sa získať k nim prístup pred začatím súdneho konania, počas neho a po jeho ukončení;
14. odsudzuje prevládajúce praktiky prevozov zadržovaných osôb do vzdialených regiónov Ruska, keďže im to vážne bráni v komunikácii s ich rodinami a organizáciami pre ľudské práva; zdôrazňuje, že táto prax je v rozpore s platnými ruskými právnymi predpismi, najmä s článkom 73 trestného zákonníka, podľa ktorého by sa mal trest vykonávať v regióne, v ktorom má odsúdený trvalé bydlisko alebo v ktorom bol vynesený rozsudok; odsudzuje prax, keď sú zadržávaným osobám upierané návštevy konzulárnych pracovníkov, a vyzýva orgány, aby takéto návštevy bezpodmienečne povolili; naliehavo žiada, aby bol Medzinárodnému výboru Červeného kríža zaistený prístup do väzníc na okupovaných územiach a aby boli dodržané práva zadržovaných osôb pravidelne komunikovať s príbuznými a priateľmi tak formou korešpondencie, ako aj návštev;
15. zároveň poukazuje na to, že je potrebné, aby Ukrajina zaručila ochranu práv a potrieb vysídlených ukrajinských občanov vrátane ich práva voliť a možnosti využívať plnú právnu a administratívnu ochranu v ich krajine;
16. víta rozhodnutie prezídia Najvyššieho súdu Ruska z 22. februára 2017 o zrušení rozsudku v prípade Ildara Dadina, ktorý bol odsúdený za účasť na viacerých nepovolených protestoch, vrátane protestu proti vojne, ktorú Rusko vedie voči Ukrajine, a nariadil jeho prepustenie z väzby po tom, čo Európsky parlament vydal 24. novembra 2016 ⁽¹⁾ naliehavé uznesenie na jeho obranu;
17. vyzýva osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva, aby nepretržite pozorne sledoval situáciu v oblasti ľudských práv na Kryme; zdôrazňuje, že vo všeobecnosti je potrebné, aby Európska únia zohrávala pri presadzovaní trvalého mierového riešenia viditeľnejšiu, účinnejšiu a aktívnejšiu úlohu;
18. žiada EÚ, aby podporovala ukrajinské a krymskotatarské mediálne projekty zamerané na Krym, ako aj projekty, ktoré iniciovala Európska nadácia na podporu demokracie a Rádio Slobodná Európa/Rádio Sloboda, ako aj projekty v oblasti obrany ukrajinských a krymskotatarských škôl a ďalšie iniciatívy na ochranu ich kultúrneho dedičstva;
19. žiada o to, aby boli prijaté ďalšie reštriktívne opatrenia voči osobám zodpovedným za závažné porušovanie ľudských práv, medzi ktoré patrí aj zmrazenie ich majetku v bankách EÚ;
20. naliehavo vyzýva všetky strany, aby v plnej miere vykonávali ustanovenia dohôd z Minska vrátane ustanovení týkajúcich sa ukončenia vojenských činností v Donbase a výmeny rukojemníkov a aby bezodkladne prepustili a vrátili všetky zadržávané osoby; v tejto súvislosti pripomína najmä zodpovednosť ruskej vlády;
21. žiada, aby sa preskúmala možnosť vytvoriť medzinárodný formát rokovaní s účasťou EÚ, v rámci ktorého by sa diskutovalo o odsune vojsk z Krymu a ktorý by vychádzal z medzinárodného humanitárneho práva, ľudských práv a medzinárodných zásad;
22. naliehavo žiada Radu, aby našla spôsoby, ako podporiť Ukrajinu na Medzinárodnom súdnom dvore, pokiaľ ide o to, aby Ruská federácia niesla zodpovednosť za to, že podporuje terorizmus na východe Ukrajiny a prejavy diskriminácie etnických Ukrajincov a krymských Tatárov na okupovanom Kryme;
23. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, členským štátom, prezidentovi Ukrajiny, vládam a parlamentom Ukrajiny a Ruskej federácie a parlamentným zhromaždeniam Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.

⁽¹⁾ Prijaté texty, P8_TA(2016)0446.